

Lausunto

Liikenne- ja viestintäministeriö

11.6.2014

TEM/955/03.01.08/2014

Viite LVM054:00/2013

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

1. Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi ajokorttilain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Esityksen tavoitteena on muuttaa ajokorttimenettelyssä toimivien viranomaisten toimivallanjakoa. Ajokorttilupien ja ajokorttien myöntäminen ehdotetaan siirrettäväksi poliisilta Liikenteen turvallisuusvirastolle. Myös liikenneopettajaluvan, opetusluvan, moottoripyörän harjoitusluvan, taksinkuljettajan ajoluvan ja vammaisen pysäköintiluvan myöntäminen ehdotetaan siirrettäväksi Liikenteen turvallisuusvirastolle. Poliisi vastaisi ajokieltoon määräämisestä ja ajokortinhaltijan ajokyvyn ja ajoterveydentilan valvonnasta. Poliisi myös päättäisi lupien peruuttamisesta ajokorttilupaa lukuun ottamatta.

Ehdotettujen muutosten taustalla on poliisin pitkän aikavälin resurssitarpeiden suunnittelutyöryhmän raportti vuodelta 2009. Siinä painotettiin poliisin keskittymistä ydintehtäviinsä etsimällä keinoja poliisin toiminnan kehittämiseksi siten, että se selviäisi tehtävistään suunnitelluilla henkilöresursseilla. Resurssitarvetyöryhmän raportissa esitettiin resurssitarpeita vähentävänä toimenpiteenä poliisille osoitettujen lupapalveluiden karsimista luopumalla luvista, joilla ei ole yhteyttä yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen ja siirtämällä joidenkin lupien myöntäminen sellaisen viranomaisen tehtäväksi, jonka ydintehtäviin ne kuuluvat poliisia paremmin.

Esitysluonnoksessa ehdotettu ajokorttien ja lupien myöntämistä koskevan toimivallan keskittäminen yhdelle hallinnonalalle tehostaa hallinnon toimintaa, selkeyttää menettelyä ja parantaa asiakaspalvelua. Ehdotetuilla toimenpiteillä ajo-oikeusprosessi ja lupien myöntäminen voidaan hoitaa myös huomattavasti nykyistä pienemmillä viranomaisresursseilla. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa ehdotettua uudistusta.

2. Palvelun tuottajat

Koska Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole tehtävien hoidon edellyttämää alueorganisaatiota, ajokorttilakiin otettaisiin uusi 8 a §, jonka mu-

kaan Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hankkia tehtäviensä hoitamisessa tarvittavia palveluja Suomessa toimivilta yksityisiltä tai julkisilta palvelun tuottajilta. Palvelutehtävä voi sisältää hakemusten vastaanottamisen, niiden vireilläolon ja käsittelyn edellyttämät tehtävät hakijan henkilökohtaisen soveltuvuuden arviointia lukuun ottamatta sekä haetun ajokortin tai luvan luovuttamisen, jollei sitä postiteta hakijalle. Lakiehdotuksen 8 a §:n 3 momentin mukaan palvelun tuottajan on oltava luotettava. Lakiehdotuksessa ei kuitenkaan määritellä tarkemmin, mitä luotettavuudella tarkoitetaan.

Palvelun tuottajan luotettavuutta koskevat säännökset otettaisiin myös kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (273/2007) 20 a §:n 3 momenttiin ja taksinkuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain (695/2009) 9 b §:n 3 momenttiin. Myöskään näissä lakiehdotuksissa ei määritellä luotettavuutta tarkemmin.

Lakiehdotuksissa tarkoitettut ajokorttiluvan, ajokortin ja eräiden muiden lupien myöntämiseen sekä ammattipätevyyskortteihin liittyvät palvelutehtävät samoin kuin ajolupatehtävien hoitaminen palvelutehtävänä ovat perustuslaissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä.

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Esitysluonnoksesta ilmenee, että yksityisiä palvelun tuottajia koskevassa sääntelyssä on palvelun tuottajan luotettavuuden määrittelyä lukuun ottamatta käytetty mallina ajopiirturikorttien myöntämisen järjestämisestä annettua lakia (629/2004). Edellä mainitun lain 6 §:ssä säädetään ajopiirturikorttien myöntäjänä toimimisen yleisistä edellytyksistä. Pykälän mukaan ajopiirturikorttien myöntäjän on oltava luotettava. Lain 7 §:ssä säädetään tarkemmin ajopiirturikorttien myöntäjän luotettavuuden arvioinnista.

Perustuslakivaliokunta piti ajopiirturikorttien myöntämistä perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna julkisena hallintotehtävänä. Valiokunnan mukaan oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten kannalta merkityksellisiä ovat 6 ja 7 §:n säännökset korttien myöntäjänä toimimisen yleisistä edellytyksistä ja myöntäjän luotettavuuden arvioinnista (PeVL 11/2004 vp).

Kuten perustuslakivaliokunnan lausunnosta käy ilmi, julkista hallintotehtävää koskeva edellytys liittyy oikeusturvaan ja hyvän hallinnon vaatimuksiin. Hallintotehtävän hoitaminen viranomaiskoneiston ulkopuolella ei saa vaarantaa perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

Muiden hyvän hallinnon vaatimusten turvaaminen edellyttää, että julkista hallintotehtävää muulle kuin viranomaiselle annettaessa varmistetaan hallintotehtäviä hoitavien pätevyys ja sopivuus, hallintotehtävän hoitamiseen kohdistuva valvonta ja ohjaus sekä sääntelyn täsmällisyys ja muu asianmukaisuus. Muille kuin viranomaisille annettavien tehtävien hoitamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä tulee säätää lain tasolla

riittävän yksityiskohtaisesti, tarkkarajaisesti ja kattavasti. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että edellä mainittuihin lakiehdotuksiin tulee ottaa yksityiskohtaiset säännökset palvelun tuottajan luotettavuudesta.

3. Muita huomautuksia

S. 30: Ehdotuksen 16 §:n perustelujen mukaan pykälän 5 momenttiin lisättäisiin viittaus 1 momentin 4 kohtaan. Koska 16 §:ssä on vain kolme momenttia, tulee perustelutekstiä tarkistaa siten, että edellä mainittu viittaus lisättäisiin pykälän 3 momenttiin.

S. 46. Perusteluissa oleva viittaus (laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä annetun lain muuttamisesta 19 b §) tulisi oikaista koskemaan lain 20 a §:ää.

S. 51: Perustelujen mukaan "kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain 9 b §:n momenttiin sisältyisi valtuus Liikenteen turvallisuusvirastolle antaa tarkempia määräyksiä ajokokeen suorituspaikasta." Mainittu perusteluteksti tulee oikaista, koska viraston valtuutusta koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi lain 3 §:n 3 momenttiin.

S. 60: Ehdotuksen 27 §:n 1 momentin 2 kohtaa tulee tarkistaa siten, että kohdassa viitattaisiin 10 §:n 2 momentin 3 kohdan sijasta 10 §:n 1 momentin 3 kohtaan.

S. 63: Ehdotuksen 61 §:n 2 momentissa oleva viittaus 24 §:n 2 momentin 6 kohtaan tulee tarkistaa koskemaan 24 §:n 2 momentin 3 kohtaa.

Pekka Timonen
Ylijohtaja

Tuomo Knuuti
Hallitusneuvos